

Aankondiging Tweejarige opleiding tot hulpverlener bij alcohol- en drugproblemen (2011-2012)

In samenwerking met de Vlaamse Vereniging van Behandelingscentra en Verslaafdenzorg (VVBV)

De opleiding start op 22 februari 2011. Het volledige programma met de data wordt bekendgemaakt in het najaar 2010.

De tweejarige opleiding bestaat uit verschillende modules waarin theorie, vaardigheden en supervisie aan bod komen. Verspreid over 2 jaar zijn er 24 dagen vaste modules, 2 dagen keuzemodules (in het eerste jaar) en 4 dagen supervisie. Belangrijke topics zijn onder andere: motiverende gespreksvoering, terugvalpreventie, productinfo, dubbele diagnose, deontologie en beroepsgeheim, werken met andere culturen, genderspecifieke aspecten van middelenmisbruik, omgaan met verslavingsgedrag...

Waar • VAD, Vanderlindenstraat 15, 1030 Brussel (p. 31)

Doelgroep • hulpverleners werkzaam in gespecialiseerde centra voor problematisch middelengebruik en hulpverleners die op regelmatige basis werken met cliënten met een alcohol-, drug- en/of medicatieproblematiek.

Aantal deelnemers • minimum 12 en maximum 16; we houden de groep bewust klein om de interactie tussen cursisten en docenten en tussen cursisten onderling te bevorderen.

Cursusuren • van 9.30 u tot 12.30 u en van 13.30 u tot 16.30 u, onthaal met koffie vanaf 9.15 u

Prijs • VAD-leden 375 euro/niet-leden 450 euro per cursusjaar (inclusief vormingsmappen, alle supervisies, koffie, broodjeslunch); u moet niet op voorhand betalen; na de uiterste inschrijvingsdatum ontvangt u een schriftelijke bevestiging van deelname, met wegbeschrijving naar VAD en de factuur.

Opleidingscheques • VAD aanvaardt geen opleidingscheques.

Betaald educatief verlof • sommige werknemers komen in aanmerking voor betaald educatief verlof. Dit betekent dat de werkgever de loonkosten voor de dagen waarop de werknemer afwezig is, deels recupereert bij de overheid. Voor de openbare sector (leraren, federale-, gewest- en gemeenteambtenaren) gelden andere regelingen en voorwaarden. U informeert zich hierover het best bij uw werkgever.

Voor een volledig overzicht van de modaliteiten raden we u aan uw sociaal secretariaat of de FOD Werkgelegenheid, Arbeid en Sociaal Overleg te contacteren (T 02 233 47 02 of 02 233 49 06, E educatief.verlof@werk.belgie.be).

Accreditering • wordt aangevraagd

Coördinatie en meer info

- Gilles Geeraerts, T 02 422 03 73, E gilles.geeraerts@vad.be
- Kathleen Raskin, T 02 423 03 31, E kathleen.raskin@vad.be

Vooraf inschrijven mogelijk • enkel via inschrijvingsformulier, inclusief vragenlijst (p. 29)

Meer info

Anne De Jaeghere, T 02 423 03 57, E anne.dejaeghere@vad.be

Vaste modules		
1 dagdeel	Inleiding en voorstelling deelnemers	<p>Kennismaking met de cursisten en hun werksituatie</p> <p>Toelichting over de opleiding en de verwerkingsopdracht</p> <p>Praktische afspraken rond opleiding, supervisie en administratie</p>
1 dagdeel	Hulpverleningslandschap: situering van preventie, hulpverlening, justitie en beleid	<p>Inventaris van het huidige hulpverleningsaanbod</p> <p>Verschillende interventies per fase van gebruik</p> <p>Preventie en repressie vooral vanuit hulpverleningsperspectief (de 'grijze zone'): vroeginterventie, samenwerking</p> <p>drughulpverlening-justitie</p> <p>Consequenties voor de eigen werksituatie</p> <p>Schets van de verschillende theoretische denkkaders</p>
1 dagdeel	Basisinfo	<p>Begrippenkader, ontstaansfactoren, fasen, evolutie</p> <p>Kenmerken van cliënten, cijfers</p>
1 dagdeel	Productinfo	<p>Informatie over de verschillende middelen en hun werking: effecten en symptomen, wijze van gebruik, terminologie, straatnamen, straatwaarde en kostprijs, geschiedenis en tendensen...</p> <p>Visuele voorstelling van de producten</p> <p>Eigen kennis van de producten actueel houden via websites, EWS</p>
8 dagdelen	Motiverende gespreksvoering	<p>Theoretische achtergronden (Prochaska, DiClemente en Miller)</p> <p>Cirkel van gedragsverandering</p> <p>Toepassing van de cirkel van gedragsverandering op casussen</p> <p>Het achterliggende gedachtegoed van het model</p> <p>De gesprekstechnieken toepassen</p> <p>Herkennen van en anticiperen op valkuilen in het motiverend werken met eigen cliënten</p> <p>Klemtoon op attitudevorming en vaardigheden</p>
1 dagdeel	Zorgcircuit en casemanagement	<p>Begrippenkader van zorgcircuit en casemanagement</p> <p>Het belang van zorgcircuit en casemanagement</p>
1 dagdeel	Hulpverlening bij alcoholproblemen	<p>Specifieke aspecten van hulpverlening bij alcoholproblemen</p> <p>Medische en farmacologische aspecten van detox en ontgiftingsschema's</p> <p>Chronische alcoholproblematiek, Korsakoff, rehabilitatie</p> <p>Cijfergegevens rond alcohol in de hulpverlening (o.a. leeftijdscategorieën, verdeling over werksoorten)</p>

1 dagdeel	Omgaan met verslavingsgedrag	Kenmerken van verslavingsgedrag (o.a. junkiesyndroom) Tips voor het omgaan met verslavingsgedrag Attitudes en persoon van de hulpverlener Implicaties van verslavingsgedrag voor het hulpverleners
1 dagdeel	Justitie	Overzicht van de verschillende maatregelen via dewelke justitiële cliënten in de alcohol- en drughulpverlening kunnen terecht komen De verschillende actoren en niveaus binnen justitie
6 dagdelen	Terugvalpreventie	Theoretische achtergronden Klemtoon op attitudevorming en vaardigheden Het proces van terugval Op een gestructureerde manier een terugvalpreventieplan opmaken Gesprekstechnieken om constructief om te gaan met terugval Toepassen van gesprekstechnieken
4 dagdelen	Supervisie (data en plaats in overleg)	Eigen persoon als hulpverlener centraal kunnen stellen in de bespreking van de omgang met cliënten Realistisch kunnen aangeven waar de eigen kwaliteiten liggen Beperkingen in functioneren kennen en deze in werkpunten kunnen formuleren Eigen evolutie duiden Op een gepaste manier collega's bevragen en feedback geven
Keuzemodules		
Keuze uit 4 dagdelen (met uitzondering van de vorming Europ-ASI die uit 6 dagdelen bestaat)	(meer info p. 23)	<ul style="list-style-type: none"> – Van gedwongen naar vrijwillige hulpverlening: 2 dagdelen – Europ-ASI: 6 dagdelen – Crisisinterventies en spoedopvang bij problematisch middelengebruik: 2 dagdelen – Sociale vaardigheidstraining bij problematisch middelengebruik: 2 dagdelen – Werken met minderjarigen (4 dagdelen) – (Semi-)residentieel werken met groepen (4 dagdelen)
Totaal: 30 dagdelen of 15 dagen		

Vaste modules		
2 dagdelen	Effecten van druggebruik op het menselijk lichaam	<p>Medische gevolgen en risico's van middelengebruik</p> <p>Farmacologie van de middelen/basisprincipes van detox</p> <p>Biologische en farmacologische aspecten van craving</p> <p>Fysiologische en neurobiologische inwerking van middelen op het lichaam</p> <p>Beknopt overzicht van voorgeschreven medicatie</p>
6 dagdelen	Contextgericht werken met problematisch middelengebruik	<p>Theoretische achtergronden</p> <p>Klemtoon op attitudevorming en vaardigheden</p> <p>Het belang van werken met de context bij problematisch middelengebruik</p> <p>De verschillende modellen om te werken met de context</p> <p>In casusmateriaal de context van de gebruiker herkennen en in de begeleiding betrekken</p>
1 dagdeel	Deontologie en beroepsgeheim	<p>Maatschappelijke rol van de hulpverlening</p> <p>Spanningsveld vertrouwensrelatie/controleren</p> <p>Beroepsgeheim: wetgeving, visie en toepassingen van beroepsgeheim in de alcohol- en drughulpverlening</p> <p>Beroepsethiek: ethische vragen formuleren en bediscussiëren</p> <p>Urinetesting/fouilleren/iemand buitenzetten/vrijheidsbeperking</p> <p>Ook naar collega's toe: relaties met cliënten, gebruik door collega's...</p>
1 dagdeel	Genderspecifieke aspecten van verslaving	<p>Specifieke noden van mannelijke en vrouwelijke cliënten</p> <p>Wetenschappelijke gegevens over man/vrouwverschillen</p> <p>Specifieke problematieken met gevolgen voor de hulpverlening (bijvoorbeeld vrouwen in Therapeutische Gemeenschappen (TG's), moeders met jonge kinderen, zwangerschap)</p>
2 dagdelen	Screening, intake en diagnostiek bij problematisch middelengebruik	<p>Het belang van een gestructureerde intake en diagnostiek voor (be)handelingsplannen en evaluatie</p> <p>Intake: als eerste interventie, eerste opvang, hoe uitgebreid (één gesprek of procedure), wie doet het, wat wordt meegenomen naar behandeling, hoe krijg je mensen binnen en hoe hou je ze?</p> <p>Diagnostiek: differentiëren naargelang setting en visie, waar en wanneer gebeurt diagnostiek, de verschillende manieren van diagnosticeren, welke testen zijn er, waar kan je ermee leren werken, kritische bedenkingen</p> <p>Vroegdetectie</p>

2 dagdelen	Diversiteit in alcohol- en drughulpvoorzieningen	<p>Het begrip diversiteit: hoe ermee omgaan als hulpverlener, interculturele vaardigheden</p> <p>Knelpunten in de begeleiding van allochtone cliënten en een aantal verklaringsgronden hiervoor</p> <p>De betekenis van druggebruik in een aantal andere culturen</p> <p>Intercultureel team/interculturele werking</p> <p>Kennis van de immigratiestromen, het eigene van de generaties</p>
2 dagdelen	Psycho-educatie bij problematisch middelengebruik	<p>Voorbeelden en opzetten van psycho-educatie en gezondheidsvoorlichting</p> <p>Het belang ervan voor cliënten en de dichtst betrokkenen</p>
2 dagdelen	Harm reduction: schadebeperkende en laagdrempelige hulpverlening	<p>Definitie van laagdrempelig werken en harm reduction</p> <p>Inhoud en vorm van verschillende laagdrempelige projecten</p> <p>De plaats van substitutie in verschillende projecten</p> <p>Voorwaarden om laagdrempelig te kunnen werken</p> <p>Toepassingen op casussen uit eigen werkveld</p>
6 dagdelen	Dubbelediagnoseproblematiek in de verslavingszorg	<p>Psychiatrische ziektebeelden die frequent voorkomen bij middelengebruik</p> <p>Specifieke noden van cliënten met een dubbele diagnose</p> <p>Theoretische achtergronden/implicaties voor behandeling</p> <p>Integratie psychiatrische en pedagogische aanpak</p> <p>Mogelijkheden en beperkingen van verschillende settings</p>
4 dagdelen	Supervisie (data en plaats in overleg)	<p>De eigen persoonlijke benadering van de cliënt en de drugproblematiek</p> <p>Beroepsdeontologische onderwerpen</p> <p>Op een realistische wijze aangeven waar de eigen kwaliteiten liggen</p> <p>Eigen beperkingen in functioneren aangeven en formuleren hoe eigen tekorten kunnen veranderen</p> <p>Een eigen visie op gebruik, verslaving en behandeling ontwikkelen en presenteren</p> <p>Medesupervisanten ondersteunen</p> <p><i>Supervisie gebeurt in kleine groep en er zijn ook taken aan verbonden</i></p>
2 dagdelen	Bespreking verwerkingsopdracht	<p>Geheel van persoonlijke verwerkingsopdrachten bij specifieke onderdelen van de opleiding</p>
Totaal: 30 dagdelen of 15 dagen		

Keuzemodules: meer info

2 dagdelen	Van gedwongen naar vrijwillige hulpverlening	Een hulpverleningsrelatie aangaan met een cliënt die door een juridische, gerechtelijke maatregel gedwongen wordt om in behandeling te komen: handvatten, tips, uitwisseling en oefeningen
6 dagdelen	Europ-ASI	Leren afnemen en scoren van de Europ-ASI op een betrouwbare en valide manier Inzicht verwerven in de structuur van de Europ-ASI en de handleiding Inzicht verwerven in de mogelijkheden van de Europ-ASI Feedback van het interview naar de cliënt Handelplan en de plaats van de Europ-ASI Europ-ASI en de samenhang met motiverend werken
2 dagdelen	Crisisinterventies en spoedopvang bij problematisch middelengebruik	Medische, psychologische opvang, zowel in een ambulante als een residentiële setting Medisch-technisch: EHBO, spoedopvang, organisatie van de setting Plaats van crisisinterventies in het hulpverleningslandschap/crisisnetwerk
2 dagdelen	Sociale vaardigheidstraining bij problematisch middelengebruik	Belang/nut van sociale vaardigheidstraining in de behandeling van problematisch middelengebruik Belangrijk aspect binnen terugvalpreventie Methodiek van aanleren/versterken van actieve en reactieve sociale vaardigheden Introductie in het zelf geven van sociale vaardigheidstraining aan de hand van ervaringsgericht leren en voorbeelden uit de praktijk
4 dagdelen	Werken met minderjarigen	De problematiek van de minderjarige druggebruiker De jeugdcultuur van de minderjarige druggebruiker Hulpverleningsrelatie met een druggebruikende jongere Therapeutische programma's: individueel-groepsprogramma/ambulant-residentiële
4 dagdelen	(Semi-)residentieel werken met groepen	Het belang van het werken met een behandelklimaat in een residentiële setting Kennis en inzicht Mogelijkheden en beperkingen De samenhang tussen het behandelklimaat, de groepsdynamiek en de eigenheid van de middenmisbruikende cliënt